

ÖĞRENME ÇIKTILARININ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Neşe GÜLER

Sakarya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı Başkanı

İÇERİK

Tanımlar

Ölçme Aracında Bulunması Gereken Özellikler

Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçları

ÖLÇME

- ❖ Ölçülmek istenilen özelliğın gözlenerek, gözlem sonucunun sayı ya da daha farklı sembollerle eşleştirilmesi sürecidir.
- ❖ Örneğın;
 - Sıcaklık
 - Boy uzunluđu
 - Sınıftaki öğrencilerin sayısı
 - Öğrencilerimizin başarı durumu...

DEĞERLENDİRME

- ❖ Ölçme sonuçlarının bir *ölçüt (kriter)* ile karşılaştırılarak sonuca varma sürecini içerir.
- ❖ Değerlendirme **subjektif** bir süreçtir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

*Ölçme,
bir betimleme (tanımlama) işlemidir.*

*Değerlendirme ise,
bir yargılama işlemidir ve ölçme sonucunun bir ölçütle
karşılaştırılmasına dayanır.*

NEDEN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME?

- ❖ Öğretim elemanının öğrenciyi tanımasını sağlar.
- ❖ Öğrenciye güçlü ve zayıf olduğu alanlar konusunda geri bildirimde bulunur.
- ❖ Öğrenciye, davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda bilgi verir.

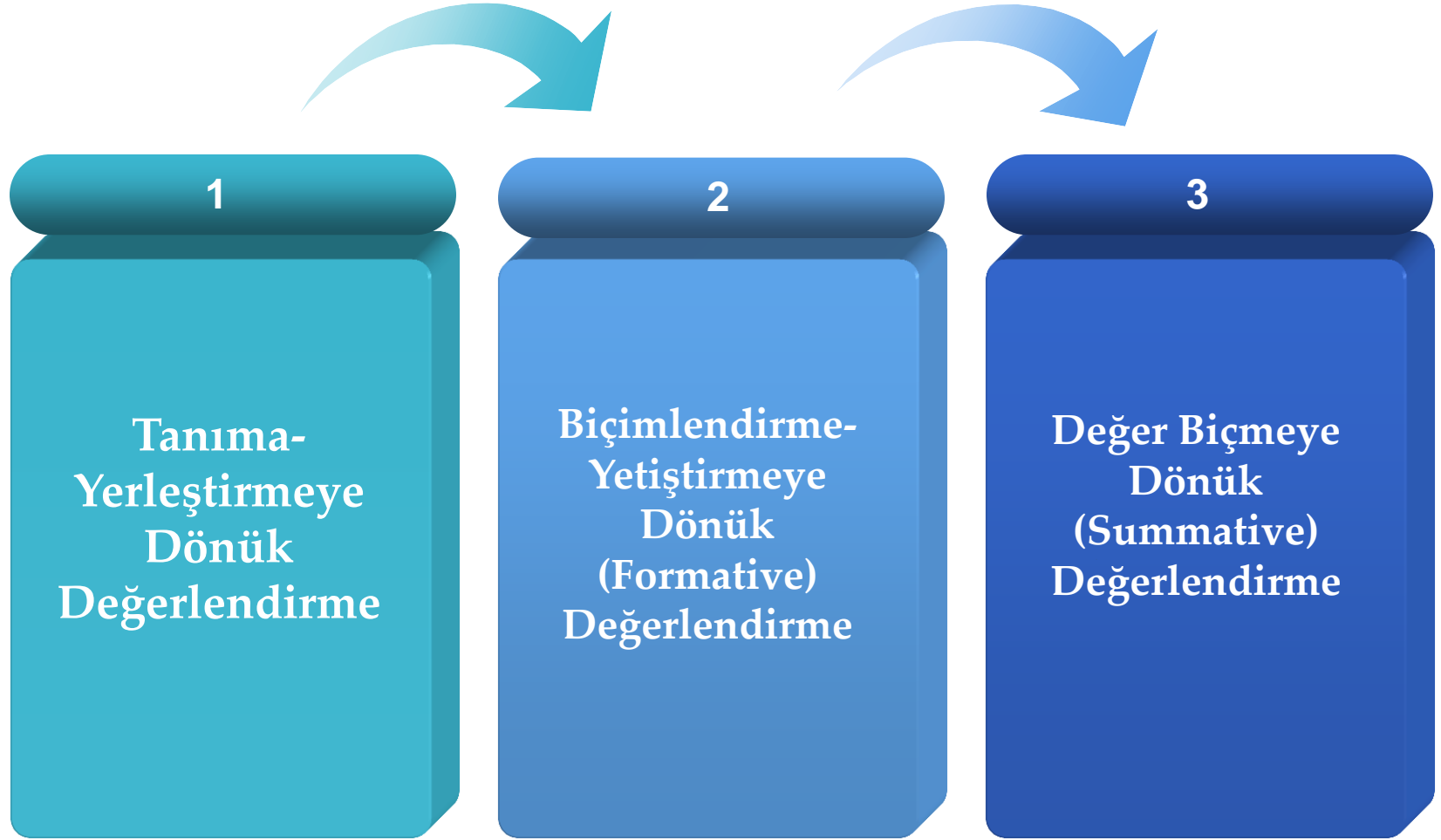
NEDEN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME?

- ❖ Öğrencinin hangi dersleri almaya hazır olduğu, hangi tamamlayıcı çalışmaları yapması gerektiği ile ilgili bilgi edinmemizi sağlar.
- ❖ Eğitim ve öğretim hizmetinin daha nitelikli yapılmasına katkıda bulunur.

NEDEN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME?

- ❖ Öğretim elemanının daha iyi bir şekilde rehberlik yapmasına yardımcı olur.
- ❖ Öğretim elemanına kendini tanıması ve öğretim yöntemlerinin ne derece yeterli olduğu konusunda geri bildirim sunar.

AMACA GÖRE DEĞERLENDİRME ÇEŞİTLERİ

ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1

GÜVENİRLİK

2

GEÇERLİK

3

KULLANIŞLILIK

1. GÜVENİRLİK

- ❖ Ölçme sonuçlarının *tesadüfi hatalardan arınık* olma derecesidir.
- ❖ Ölçme sonuçlarının *tutarlılığının* derecesidir.

1. GÜVENİRLİK

Güvenirliği Arttırmanın Yolları

- Soru sayısını arttırmak,
- Soruları açık, öz ve net ifadelerle hazırlamak,
- Öğrencilerin sınava olan motivasyonunu (güdülenmişliğini) arttırmak,
- Sınav süresini ne az ne de çok fazla olmayacak şekilde ayarlamak,
- Tesadüfi hata kaynaklarını olabildiğince azaltmak.

2. GEÇERLİK

- ❖ Ölçme aracının *amacına hizmet etme* derecesidir.
- ❖ Ölçme aracının ölçmesi istenilen özelliği başka özellikleri karıştırmadan ölçebilmesinin derecesidir.

2. GEÇERLİK

Geçerliđi Arttırmanın Yolları

- Soruların güçlük düzeyleri öğrencilerin düzeylerine ve sınavın amacına uygun olarak hazırlanmalıdır.
- Her yıl aynı sorular kullanılmamalıdır.
- Sınavdan önce sorular açıklanmamalı, sınavda ipucu verilmemelidir.
- Sorular belirli bir kaynaktan aynen alınmamalıdır.
- Güvenirliği arttırmak için yapılacaklar aynı zamanda geçerliği arttırmanın da bir yoludur!!!

3. KULLANIŞLILIK

❖ Kullanışlılık, ölçme aracının

- hazırlanmasının,
- uygulanmasının,
- puanlanmasının,

ekonomik ve pratik olmasının derecesidir.

❖ Kullanışlılık, güvenilirlik ve geçerliğin sağlanması koşuluyla istenen bir niteliktir!!!

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

GELENEKSEL Mİ???

ALTERNATİF Mİ ???

❖ ALTERNATİF

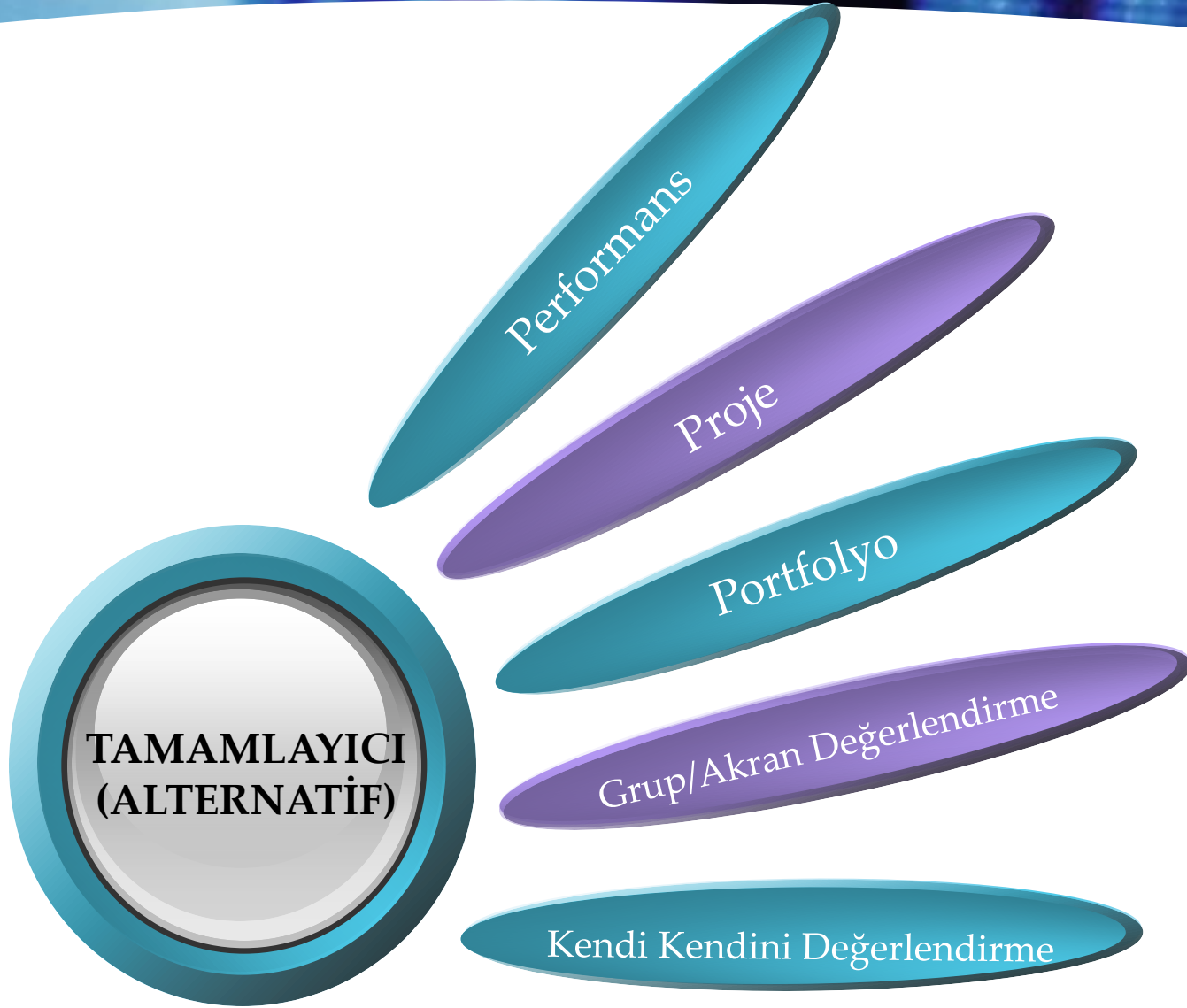
- Bir şeyin karşısında olmak ☹️
- Farklı bir seçenek olmak 😊

❖ Bu sebeple alternatif sözcüğü, bir değerlendirme yönteminin öğretim sürecinin dışında bırakılarak, onun yerine bir diğerinin kullanılması gerektiği anlamında düşünülmemelidir!!!

❖ Öğretim sürecinde, öğrenci başarısının belirlenmesindeki amaca bağlı olarak farklı değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır. Bu anlamda bütün değerlendirme yöntemleri birbirinin alternatifidir.

Öğretim sürecinde, öğrencilerin ne öğrendiklerini ve yapabileceklerini tek bir ölçme araç ya da yöntemiyle ölçerek buna bağlı değerlendirme yapmanın doğru bir yaklaşım olmayacağı unutulmamalıdır.

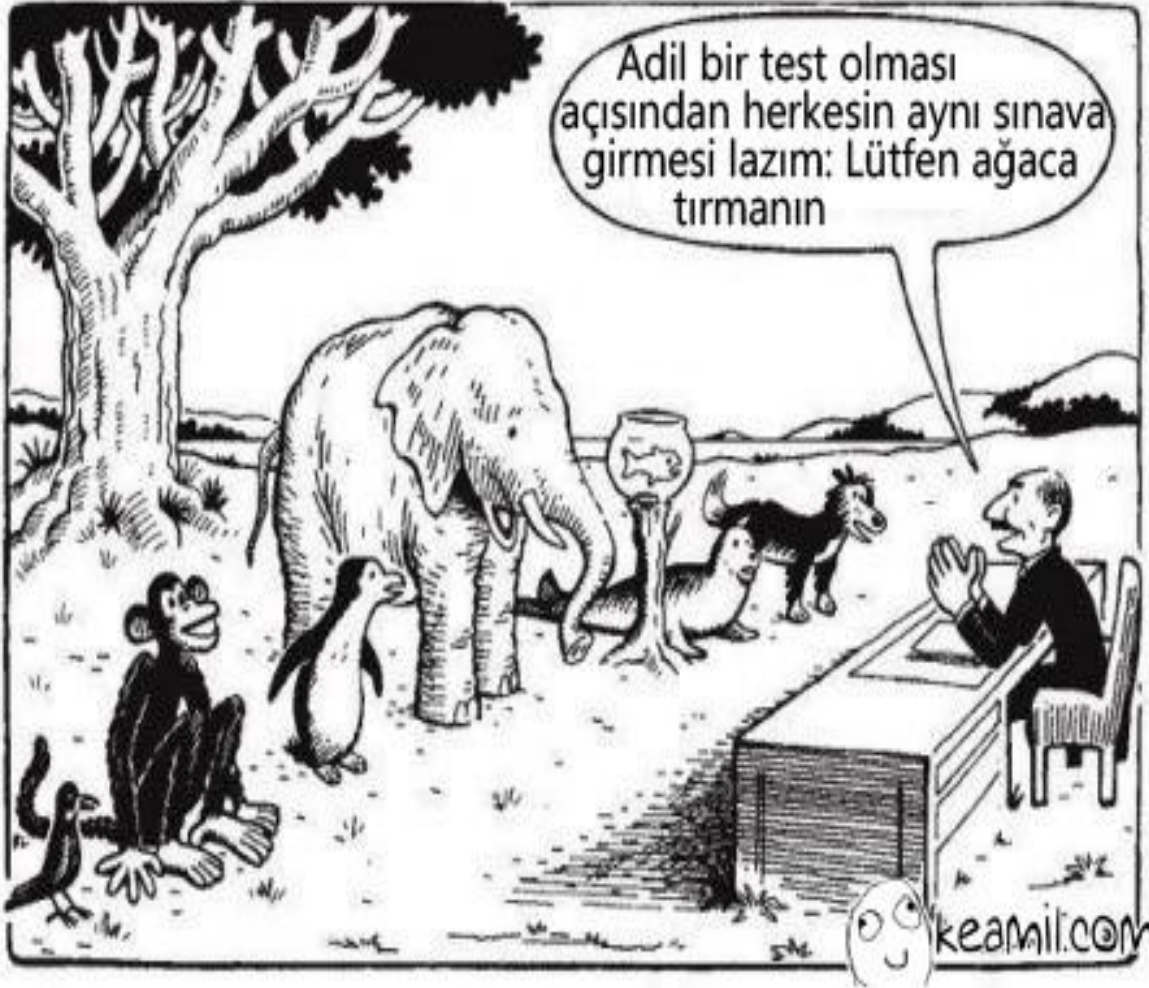
EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

PERFORMANS
GÖREVLERİ

Performans Görevleri (Beceriler)

- Performans görevleri, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılık, araştırma gibi bilişsel, duyuşsal ve devinimsel beceriler kullanmasını, geliştirmesini ve bir ürün ortaya koymasını gerektiren çalışmalardır.
- Performans görevleri ile öğrencinin ne bildiğinden ziyade ne yapabileceği ile ilgilenilir.

Performans Görevleri (Beceriler)

- Performans görevlerinde, tek bir cevap yoktur. Görevi tamamlamak için değişik yollar bulunmaktadır.
- Performans görevlerini başarılı bir şekilde, olabildiğince **objektif** puanlayabilmek için iyi tanımlanmış bir *dereceli puanlama anahtarı (rubrik)* kullanılmalıdır.

Performans Görevleri (Beceriler)

- Öğrenciler, performans görevlerinin yanısıra dereceli puanlama anahtarının bir örneğini de alırlar. Böylece görevlerinin puanlanması sürecinde, öğrenciler kendilerinden ne beklendiğini bilerek çalışmalarını ona göre yönlendirirler.
- Dereceli puanlama anahtarı, öğrencinin başarısı için bir yol haritasına benzer.

Performans Görevleri (Beceriler)

Ürünler: Kompozisyon, makale yazma, grafik çizme, deney düzeneđi oluřturma vb.

Gözlenebilir performanslar: Deney yapma, kroki, resim çizme, bir araç yapma vb.

Beceriler: Kendini ifade etme, bir müzik enstürmanını çalma ya da bir müzik eserini seslendirme, sunum yapabilme vb.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

ÖDEV
VE
PROJELER

Ödev ve Projeler

- ❖ Bir konu hakkında derinlemesine inceleme yapılması amacıyla verilen soru(lar) veya görev(ler)e “ödev ya da proje” adı verilir.
- ❖ **Ödev:** Öğrencilere , ders dışı zamanlarda yapılmak üzere verilen görevdir.
 - *Alıştırma ödevleri:* Herhangi bir davranış veya beceri kazanıldıktan sonra verilir.
 - *Hazırlık ödevleri:* Bir konu ya da bölüm başlamadan önce verilir.
 - *Geliştirici ödevler:* Yeni projelerle bilgi ve beceri uygulamalarıdır.
 - *Yaratıcı ödevler:* Özgün bir eser ortaya koymaya yöneliktir.

Ödev ve Projeler

- ❖ **Proje:** Dersler için önemli olan ve öğrencilerin ilginç buldukları etkinliklerle öğrencileri meşgul eden yoğun tecrübelerdir.
- ❖ Projeler, bir kaç hafta ya da ayda tamamlanabilen genişletilmiş performans görevleri olarak düşünülebilir.
- ❖ Öğrencilerden bireysel ya da grup olarak proje yapmaları istenebilir.

Ödev ve Projeler

- ❖ Ödev ve projelerle öğrencilerin birçok çalışma yapması, üst düzeyde beceriler göstermesi beklenir.
- ❖ Bu becerilerin geliştirilmesi ve ölçülüp değerlendirilmesi her zaman ders saatlerinde mümkün olmaz. Bu nedenle, öğrenciler bu tür çalışmaları daha çok sınıf dışında yapar ve okul dışındaki birçok kaynaktan yararlanır.
- ❖ Öğrencilerin birçok becerisinin geliştirilmesi açısından ödev ve projeler hem yararlı hem de gereklidir.

Ödev ve Projelerin Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Proje /ödevin kapsamı ve tamamlanması için verilen süre kesin ve net bir şekilde açıklanmalıdır.
- ❖ Her öğrenciye veya gruba farklı sorular/konular verilmelidir.
- ❖ Proje /ödevin gerçekleştirilmesine ilişkin aşamaların açıkça belirtildiği bir çalışma planı hazırlanmalıdır.

Ödev ve Projelerin Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

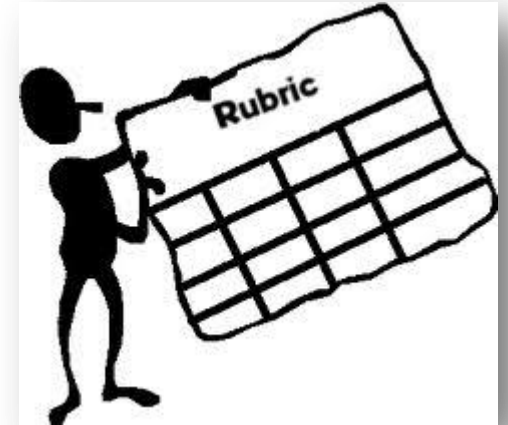
- ❖ Sorular/konular öğrencilerin kendi başlarına yapabilecekleri ve üstesinden gelebilecekleri düzeyde olmalıdır.
- ❖ Öğretim elemanı, kaynak konusunda yönlendirme ve yardımda bulunmalıdır.
- ❖ Puanlama için dereceli puanlama anahtarı hazırlanmalı ve bu anahtar öğrencilere de açıklanmalıdır.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

■ Dereceli puanlama anahtarı, performansı ya da görevi tanımlayan ölçütleri içeren puanlama rehberidir.

■ Herhangi bir çalışmanın puanlanması için geliştirilmiş ölçütleri içeren bir araçtır.

■ En faydalı dereceli puanlama anahtarı, kendi ölçütlerinize göre hazırlayacağınız için kendi yaptıklarınızdır.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

- ❖ Dereceli puanlama anahtarının en önemli farkı, öğrencilerin aldıkları puanın tam olarak neye karşılık geldiğini ve ondan beklenenin ne kadarını yapabildiğini görmelerini sağlamasıdır.
- ❖ Puanlamanın olabildiğince **objektif** yapılabilmesine imkan tanır.
- Öğrenme sürecinin daha iyi analiz edilmesine yardımcı olur. Öğrencilerin öğrenmenin hangi basamağında sorun yaşadıklarına ilişkin net veriler sağlar.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

Öğrenciler için;

- ❖ Kendisinden beklenenleri daha iyi anlamasını sağlar.
- ❖ “Bu puanı hak etmek için ne yaptım?” sorusunun yanıtını görebilmelerine imkan sunar.
- ❖ Öğrenme sürecindeki güçlü ve zayıf yanlarını görmelerini sağlar.
- ❖ Öz değerlendirme becerilerinin gelişmesini sağlar.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

Nerelerde Kullanılır?

- ❖ *Sözel beceriler*: Proje sunumları, iletişim becerisi, ders sunuları, münazaralar, ...
- ❖ *Ürünler*: Proje/ödev, performan görevleri, broşür/poster hazırlama, gazete çıkarma, sanat ya da spor etkinlikleri, maket/model yapma...
- ❖ *Fen ve matematik*: Laboratuvar/deney raporları, grafik çizme, problem çözme...
- ❖ *Araştırma ve yazı çalışmaları*: Mektup/dilekçe yazma, araştırma raporu hazırlama, kompozisyon yazma...

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

1. Bütüncül (Holistik) Rubrik

- Bütüncül rubrikle puanlamada, puanlayıcı her bir görev ya da maddeyi bir bütün olarak inceleyerek, bu bütüne ilişkin bir puan vermektedir.
- Bu puanlama yaklaşımının, bütünün parçalarından daha büyük önem taşıdığı durumlarda yani cevapların organizasyon ve ikna etme gücü gibi genel özelliklerinin kalitesinin değerlendirildiği durumlarda kullanılması daha uygundur.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

2. Analitik (Tahlili) Rubrik

- Öğrencinin her bir görevde gösterdiği performans öncelikle alt bileşenlerine ayrılarak puanlanır.
- Göreve ilişkin puan, bu bileşenlerden alınan puanların toplamıdır.
- Bir görevde gerçekleştirilen performansın her bir alt boyutunda öğrencinin güçlü ve zayıf yönleri belirlenebilir.
- Bir alanın alt alanlarına ayrılarak yapılan puanlamada, puanlayıcıların subjektifliğinden daha az etkilenme olmakta ve puanlayıcılar arası değişkenlik daha azalmaktadır.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

Nasıl Hazırlanır?

1. Nelerin ölçüleceğinin (kriterlerin ne olacağıının) belirlenmesi.
2. Kullanılacak dereceli puanlama anahtarına karar verilmesi.
3. Ölçülecek kriterlerin düzeylerinin belirlenmesi ve düzey tanımlarının yapılması.
4. Uzman görüşleriyle hazırlığın gerçekleştirilmesi.

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

Ders: Müzik

Performans Ödevi: Cumhuriyet' in ilanından sonra Türk müziğini evrensel boyutlara taşımak için çeşitli kurum ve kuruluşlar kurulmuştur.

Bu kurumların;

- kuruluş hedeflerini,
- çalışma alanlarını,
- düzenledikleri projeleri

araştırmanı ve araştırmanı raporlaştırmanı istiyoruz.

Araştırmanı yaparken;

gazete haberlerinden, kurumların web sayfalarından yararlanabilir, raporunu fotoğraflarla destekleyebilirsin.

Çalışmanı tamamlamak için süre: iki hafta

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

1. Değerlendirmede kullanılacak ölçütleri belirleme:

- Kurumlara ilişkin bilgiler elde etme
- Bilgilerini belli bir düzene sokma (sınıflandırma - sıraya koyma)
- Farklı kaynaklardan yararlanma
- Çalışmasını görsel öğelerle destekleme
- Çalışmasını zamanında bitirme
- Çalışmasını düzenli ve temiz bir şekilde iletme

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

2. Kullanılacak dereceli puanlama anahtarına karar verme:

- Bu çalışmada, öğrenciye verilen performans görevinin sonucunda ortaya çıkan ürün önemlidir.
- Bu nedenle bütünsel rubrik kullanmak daha uygundur.

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

2. Kullanılacak dereceli puanlama anahtarına karar verme:

- Bu çalışmada, öğrenciye verilen performans görevinin sonucunda ortaya çıkan ürün önemlidir.
- Bu nedenle bütünsel rubrik kullanmak daha uygundur.

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

3. Performans düzeylerinin belirlenmesi ve düzey tanımlarının yapılması

Dereceleme ölçütlerini,

“Çok iyi” den “Zayıf” a doğru sınıflandıracak olursak,

“Çok iyi” ve “Zayıf” arasındaki dereceleri “iyi” ve “orta” şeklinde belirleyerek 4’lü bir dereceleme yapabiliriz.

Çok iyi = 4

İyi = 3

Orta = 2

Zayıf = 1

şeklinde derecelendirebiliriz.

BÜTÜNCÜL RUBRİK ÖRNEĞİ

PUAN	ÖLÇÜTLER
4	<p>Söz konusu örgütlerin tümüne ilişkin detaylı ve çok önemli bilgiler sağlamış. Bilgilerini en iyi anlaşılacak şekilde sınıflandırarak düzenlemiş. Araştırmasında çok çeşitli kaynaklardan elde ettiği bilgileri kullanmış. Araştırmasını son derece çarpıcı ve konunun anlaşılmasına katkı sağlayan görsel öğelerle desteklemiş. Çalışmasını istenen süre içerisinde tamamlamış. Çalışmasını son derece özenli ve görsel açıdan mükemmel bir şekilde sunmuş.</p>
3	<p>Söz konusu örgütlerin önemli bir kısmı hakkında bilgi toplamış. Bilgilerini anlaşılır bir şekilde düzenlemiş ve sınıflandırmış. Araştırmasında yeterli ve farklı kaynaklardan yararlanmış. Araştırmasında yeterli ve uygun görsel öğelere yer vermiş. Çalışmasını istenen süre içerisinde tamamlamış. Çalışmasını rapor hazırlama kurallarına uygun bir şekilde hazırlamış.</p>
2	<p>Söz konusu örgütlerden bazıları hakkında bilgi toplamış. Elde ettiği bilgileri genel olarak uygun bir düzene sokamamış. Araştırmasında yararlandığı kaynaklar sayıca yeterli değil ya da nitelikli değil. Araştırmasında az da olsa görsel öğelere yer vermiş ancak çalışmanın içeriğine uygun değil. Çalışmasını istenen süre içinde tamamlayamamış. Çalışması temizlik ve düzen açısından yeterli değil.</p>
1	<p>Söz konusu örgütlerden çok azına ilişkin yeterli olmayan bilgiler elde etmiş. Elde ettiği bilgiler sınıflandırılmamış ve belli bir düzene sokulmamış. Araştırmasında yararlandığı kaynaklar yetersiz ve sayıca az. Araştırmasını destekleyen herhangi bir görsel öğeye yer vermemiş. Çalışmasını istenen süre içinde tamamlamamış. Çalışma son derece özensiz ve araştırmaya raporu niteliği taşıyor.</p>

ANALİTİK RUBRİK ÖRNEĞİ

Ders: Müzik

Performans Görevi: “Sanat halk içindir” görüşüne katılıyor musunuz?

Bu konudaki düşüncelerinizi içeren bir yazı yazmanızı istiyoruz.

Yazınızda,

Düşüncelerinizi anlaşılır bir dille aktarmalı,

Düşüncelerinizi belli bir düzen içerisinde, birbirinden kopuk olmayacak şekilde düzenlemeli,

Okuyucunun ilgisini çekecek, etkili bir anlatım kullanmalı,

Düzenli tümceler kullanmalı,

Yazım ve dil bilgisi kurallarına uymalısınız.

ANALİTİK RUBRİK ÖRNEĞİ

1. Değerlendirmede kullanılacak ölçütler:

Öğrencilerden dikkat etmeleri istediğimiz noktalar bizim ölçütlerimizdir. Bu ölçütleri gruplandırarak olursak;

- İçerik
- Düzen
- Etkililik
- Tümcce Yapısı
- Sözcüklerin etkililiği
- Yazım ve noktalama kurallarına uygunluk

ANALİTİK RUBRİK ÖRNEĞİ

2. Kullanılacak dereceli puanlama anahtarına karar verme:

Yazılı anlatım becerileri, pek çok alt beceriye sahiptir. Bu alt becerilerin ayrı ayrı gelişmesi ile öğrenci ürününün tamamının gelişmesinden söz edilebilir.

Bu nedenle bu çalışmada, yazılı anlatım becerilerinin alt becerilerinin ayrı ayrı değerlendirilerek öğrenciye dönüt verilmesi daha uygundur.

Bu amacımızı karşılayan değerlendirme aracımız ise analitik dereceli puanlama anahtarı olmalıdır.

3. Performans düzeylerinin belirlenmesi ve düzey tanımlarının yapılması

Bu çalışmada “Yazma becerisi” söz konusu olduğundan öğrencilerin bu becerideki yeterliklerini “Mükemmel”, “Yeterli” ve “Az Gelişmiş” şeklinde sınıflandırabiliriz.

Puanlama;

Mükemmel = 3

Yeterli = 2

Az Gelişmiş = 1

} şeklinde yapılabilir.

ANALİTİK RUBRİK ÖRNEĞİ

ÖLÇÜTLER	AZ GELİŞMİŞ	YETERLİ	MÜKEMMEL
İÇERİK	Anafikir ve amaç yok. Gereksiz ayrıntılara yer vermiş ve düşüncelerini dağınık anlatmış.	Anlatımı açık ve konuya odaklanmış; ancak ayrıntılar sınırlı	Anlatımı açık, konuya odaklanmış, okurun ilgisini çekecek nitelikte ve ayrıntılarla zenginleştirilmiş.
DÜZEN	Fikirleri zayıf ve karmaşık bir yapıda. Yazının başlangıç ve sonuç bölümleri yok. Düşünceler arası geçişler zayıf.	Kabul edilebilir bir giriş ve sonuç bölümü var. Ayrıntılar bazı yerlerde kafa karıştırıcı, geçişler iyi ve ne anlatılmak istendiği açık.	Mükemmel bir yapıya sahip. Giriş ve sonuç bölümleri güçlü, ayrıntılar yerli yerinde kullanılmış. Yumuşak geçişler yapılmış.
ETKİLİLİK	Tekdüze bir anlatımı var. Sıkıcı ve canlıktan yoksun.	İçten; ancak tam anlamıyla konuya yönelememiş. Metin hoş ve kabul edilebilir, zaman zaman okuyanı ikna edici olabiliyor.	Yazıda kendisini çok iyi yansıtmış. Çok içten ve etkileyici yazmış. Metin, okuyanları kendine çekiyor.
TÜMCE YAPISI	Okumayı zorlaştıracak kadar karmaşık ve sıkıcı, tek düze cümleler kurmuş.	Tümcelerin uzunlukları ve çeşitliliği dar bir alanla sınırlı, bazı noktalarda akıcılığı kaybetse de ilgiyle okunuyor.	Son derece kolay okunan bir akıcılıkta, güçlü ve etkili tümceler kullanmış.
SÖZCÜKLERİN ETKİLİLİĞİ	Önergeler, düşünceler, ayrıntılar karmakarışık. Açık ve anlaşılır sözcükler seçmemiş.	Sıradan bir anlatım olsa da mesajı iletmede yeterli. Sözcükler yeterince anlaşılır ve yerli yerinde kullanılmış.	Yazı ilginç ve doğal. Etkili sözcükler ve vurgulamalar kullanmış.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

YAZILI
SINAV
SORULARI

Yazılı Sınav Sorularının Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Sınavda yer alan sorular mutlaka açık-anlaşılır olmalı ve olabildiğince az kelimeyle ifade edilmelidir. Sorularda yazım ve imla hatası yapılmamalıdır.
- ❖ *Mümkün olduğu durumlarda, az sayıda uzun cevap gerektirecek sorular sormak yerine, çok sayıda kısa cevap gerektirecek sorulara yer verilmesi sınavın güvenilirliğini ve kapsam geçerliğini artırır.*

Yazılı Sınav Sorularının Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Her soru tek bir davranışı ölçüyor olmalıdır. Bir soruyla birden fazla davranışı ölçmek puanlamayı güçleştirir.
- ❖ Sınav soruları çok önceden hazırlanmalı, mümkünse ölçülecek davranışlarla ilgili çokça soru yazılıp, bunların içinden en iyileri seçilerek kullanılmalıdır. Soruların çoğaltılması önceden yapılmalıdır.

Yazılı Sınav Sorularının Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Yazılı sorularına verilen cevapların puanlanmasında mutlaka önceden hazırlanmış bir cevap anahtarı ya da dereceli puanlama anahtarı kullanılmalıdır.
- ❖ Yazılı sorularına verilen cevaplar puanlanırken, yazılı kâğıdının hangi öğrenciye ait olduğu bilinmemelidir. Aksi takdirde, *subjektif olan puanlama daha da subjektif hale gelir ki bu da puanların güvenilirliğini düşürür.*

Yazılı Sınav Sorularının Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Puanlama yaparken puanlayıcının yorgunluk, açlık gibi olumsuz etkiler altında olmamasına dikkat etmesi puanların güvenilirliği açısından önemlidir.
- ❖ Eğer öğrencilerin istenilen cevabın yanı sıra fazladan da bir şeyler yazma olasılığı varsa, yazılan bu ekstra cevaplarda doğru cevaba ters bir ifade bulunduğunda eksi puanlama uygulanacağına dair öğrencilerde uyarılarak puanlama bu şekilde yapılmalıdır.

Yazılı Sınav Sorularının Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

❖ Yazılı sınavlarda “tercihli sorular” kullanmak, öğrencilerin sınav kaygısını düşürmek dolayısıyla sınavın güvenilirliğini arttırmak adına olumlu bir yaklaşımdır.

! Ancak tercihli sorular kullanılacaksa sınavın geçerliğini düşürmeyecek şekilde dikkatli davranılmalıdır.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

KISA
CEVAPLI
SORULAR

Kısa Cevaplı Soruların Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Ölçülmek istenilen, önemli bir öğrenim çıktısı olmalıdır. Gereksiz ayrıntıları ölçen sorular kullanılmamalıdır.
- Her soruda tek bir öğrenim çıktısı (kazanım) ölçülmelidir. Bir soruda birden fazla soru ya da boşluk olmamalıdır.

Kısa Cevaplı Soruların Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Birden fazla doğru cevabı olabilecek sorular tercih edilmemelidir. Böyle bir durum söz konusuysa alternatif bir cevabın olması durumunda cevap anahtarı buna göre hazırlanmalıdır.
- Kısa cevaplı test maddelerinde ipucu olabilecek ifadeler bulunmamalı, gereksiz bilgi verilmemelidir. Maddeler açık, anlaşılır ve olabildiğince az kelime ile ifade edilmelidir.

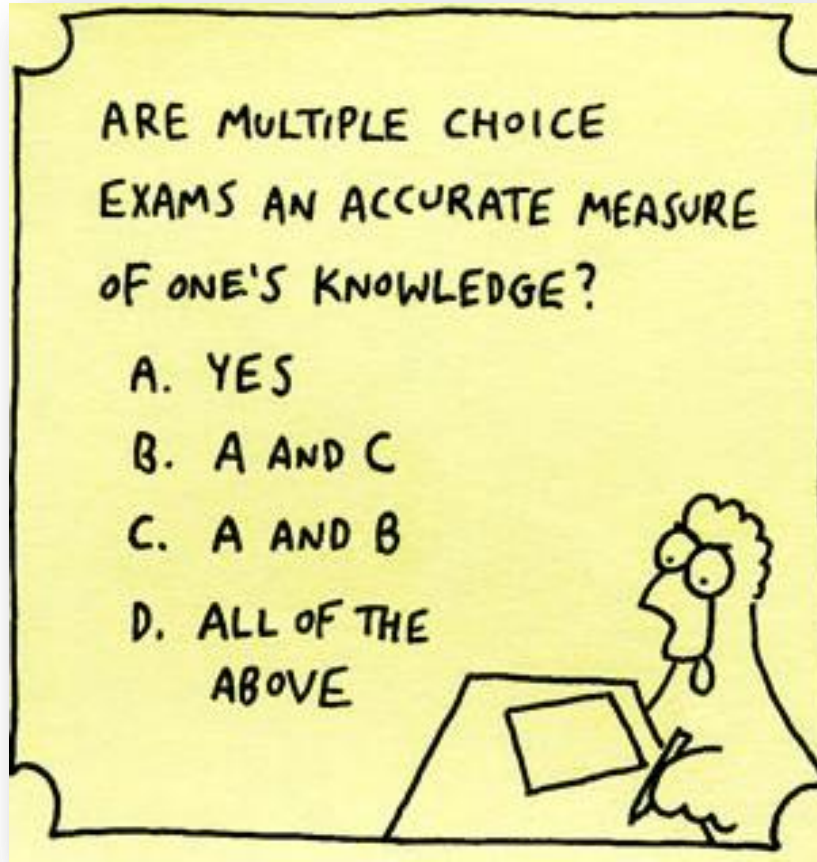
Kısa Cevaplı Maddelerin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Boşluk doldurmalı maddelerde var olan kelimeler, boşluğa ne cevap verilmesi gerektiğini açıkça ifade edecek şekilde düzenlenmelidir.
- ❖ Kısa cevaplı test maddeleri ders kaynaklarından aynen alınmamalıdır. Ezbere bilgi ölçen maddelerden kaçınılmalıdır.

Kısa Cevaplı Maddelerin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❖ Maddeler birbirinden bağımsız olarak cevaplanabilmelidir. Bir maddenin cevabı diğer bir maddenin içinde yer almamalıdır.
- ❖ Boşluk doldurmalı maddelerde, boşluk uzunlukları her maddede eşit şekilde verilmelidir. Aksi takdirde daha uzun bırakılan boşluk cevabın daha uzun, kısa bırakılan boşluk cevabın daha kısa olması gerektiğine ilişkin öğrenciyi yönlendirebilir.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

ÇOKTAN
SEÇMELİ
MADDELER

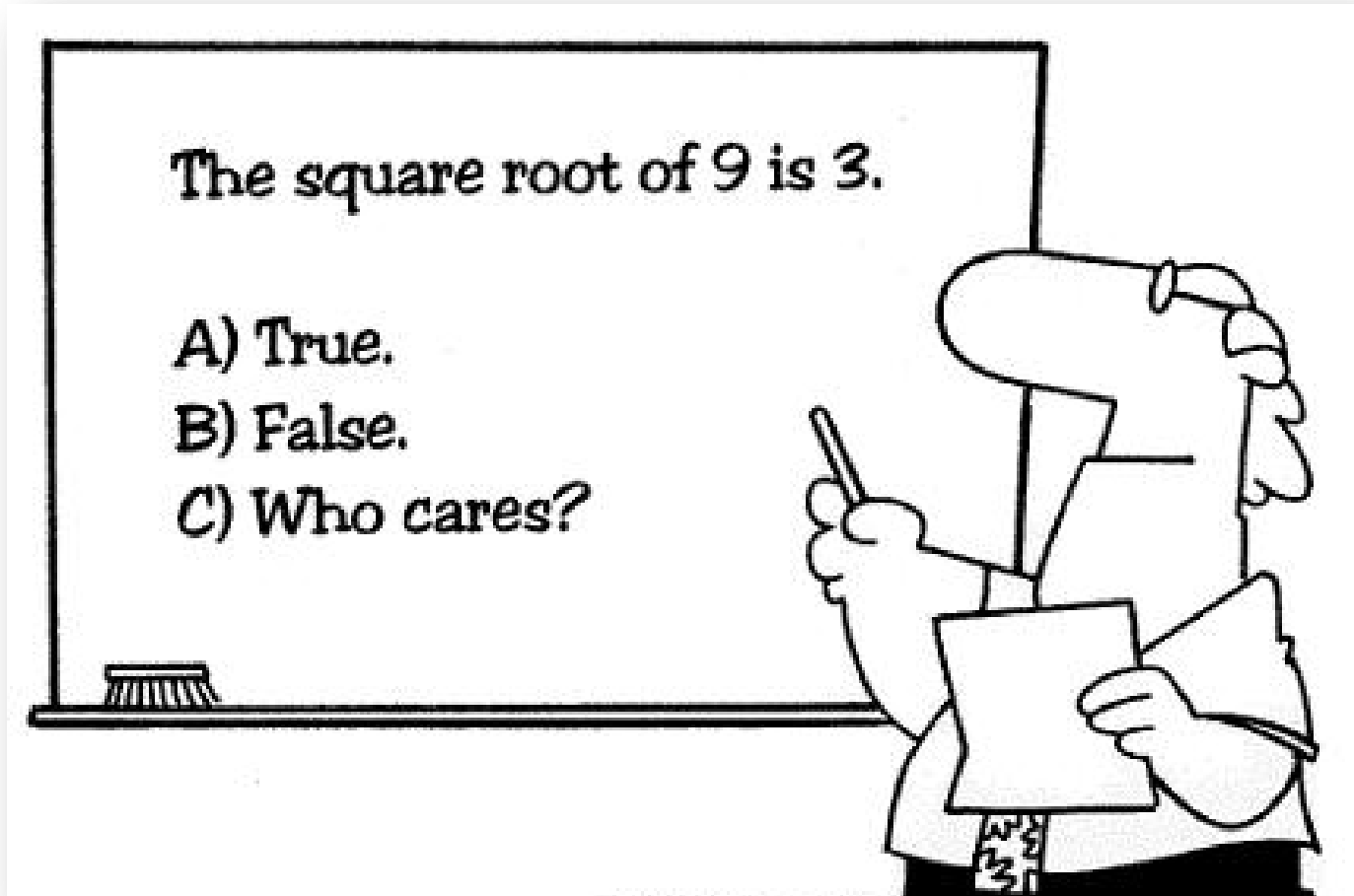
Çoktan Seçmeli Test Maddelerinin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Çoktan seçmeli testlerin madde kökü ve tüm seçenekleri açık, anlaşılır ve olabildiğince kısa olmalıdır.
- Çoktan seçmeli test maddelerinin seçeneklerinde “çoğunlukla, bazen, nadiren” gibi kesinlik ifade etmeyen kelimeler kullanılmamalıdır.

Çoktan Seçmeli Test Maddelerinin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Test maddelerinin yazımında sınava girecek bireylerin düzeylerine uygun bir dil kullanılmasına dikkat edilmelidir.
- Doğru cevap belli bir örüntüde yerleştirilmemelidir.
- Çoktan seçmeli testteki her hangi bir maddenin cevabı diğer bir maddenin kökünde ya da seçeneklerinde yer almamalı, ipucu verilmemelidir.

Çoktan Seçmeli Maddeler

Çoktan Seçmeli Soruların Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Çoktan seçmeli testteki her bir maddenin tüm seçeneklerindeki ifadeler, tarz, uzunluk vb. yönlerden benzer ve uyumlu olmalıdır.
- Test maddelerinin çeldiricileri sadece bilmeyeni ve yanlış bileni yanıltmalıdır.
 - İfade bozukluğu, gramer hatası vb. yapılarak, bileni yanıltacak test maddeleri kesinlikle oluşturulmamalıdır.

Çoktan Seçmeli Test Maddelerinin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- “Yukarıdakilerin hepsi/ yukarıdakilerin hiçbiri” seçenekleri tercih edilmemelidir.

!!! Kesin doğru gerektiren maddelerde ise **asla** kullanılmamalıdır.

- Çoktan seçmeli bir testte yer alan tüm maddelerin seçenek sayısı birbirine eşit sayıda olmalıdır.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

Çoktan Seçmeli Maddeler

Çoktan Seçmeli Test Maddelerinin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Test maddelerinin gerek kökü gerekse seçeneklerindeki ifadeler belirli bir kaynaktan aynen alınmamalıdır.
 - Aksi taktirde, kaynaktan olduğu gibi alınarak oluşturulan maddeler ezbere bilgiyi ölçecektir. Eğitimin amacı, öğrenciyi ezbere yönlendirmek değildir.
- Çoktan seçmeli testteki her bir doğru seçenek sayısı (A'ların, B'lerin... toplam sayısı) yaklaşık aynı oranda yerleştirilmelidir.

Çoktan Seçmeli Soruların Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Çoktan seçmeli test maddelerinin seçenek sayısı cevaplayıcıların seviyesine uygun olmalıdır.
 - (İlköğretim dördüncü sınıf seviyesine kadar üç seçenek, lise seviyesine kadar dört seçenek, lise ve üzeri beş seçenek tercih edilmelidir.)
- Ayrıca testte yer alan bütün maddelerin seçenek sayıları aynı olmalıdır.

Çoktan Seçmeli Soruların Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Çoktan seçmeli test maddelerinin madde kökünde ve seçeneklerinde olabildiğince olumsuz ifade kullanılmamalıdır. Şayet kullanılmış ise olumsuz ifade dikkat çekici şekilde (altı çizili, kalın vb.) belirgin yazılmalıdır.
- Çoktan seçmeli testte yer alan tüm maddeler belirli bir düzende verilmelidir. (Aralardaki boşluklar vb...)

Çoktan Seçmeli Test Maddelerinin Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- Birbirinin zıddı seçeneklerin kullanılmamasına dikkat edilmelidir.
- Çoktan seçmeli testte yer alan bir maddenin çeldiricileri diğer maddelerin doğru cevapları arasından seçilebilir.
- Çoktan seçmeli testlerde yer alan maddelerin kolaydan zora doğru sıralanması önerilir. Bu durum cevaplayıcıların sınava olan motivasyonlarının artmasına yardımcı olacaktır.

EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME ARAÇLARI

Ölçme, hem öğrenci hem de öğretici açısından öğrenmenin de gerçekleştiği bir süreçtir.

KAYNAKÇA

- ❖ Güler, N. (2011). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: PEGEM A Akademi.
- ❖ Karip, E. (2008). *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: PEGEM A Akademi.
- ❖ Tan, Ş. (2008). *Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme KPSS El Kitabı*. Ankara: PEGEM A Akademi.
- ❖ Tekindal, S. (2008). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: PEGEM A Akademi.

Teşekkürler...